

16. Το βυζαντινό κράτος μεγαλώνει και φτάνει στα παλιά σύνορα της αυτοκρατορίας

Ο Ιουστινιανός κλείνει συνθήκες ειρήνης στην Ανατολή και στρέφεται κατά των κατακτητών της Δύσης. Η αυτοκρατορία φτάνει στα παλιά της σύνορα. Οι μακροχρόνιοι πόλεμοι εξαντλούν το κράτος και το εκθέτουν σε νέους κινδύνους.

Γέννηση Χριστού

Μετά την τακτοποίηση των εσωτερικών προβλημάτων ο Ιουστινιανός στράφηκε στην αντιμετώπιση των εξωτερικών κινδύνων:

- Υπέγραψε συνθήκες ειρήνης με τους γείτονες λαούς στον Δούναβη και με τους Πέρσες στην Ανατολή, δίνοντάς τους πολλά χρήματα.
- Έκανε σκληρούς πολέμους με τους **Γότθους** και τους **Βανδάλους**, που είχαν κατακτήσει τις δυτικές επαρχίες, διέλυσε τα κράτη τους και ανέκτησε τα χαμένα εδάφη της Δύσης και της Αφρικής.

Στους πολέμους αυτούς, που κράτησαν είκοσι περίπου χρόνια, διακρίθηκαν ιδιαίτερα οι στρατηγοί **Βελισάριος** και **Ναρσής**. Οι νίκες και οι κατακτήσεις τους έφεραν τα παρακάτω αποτελέσματα:

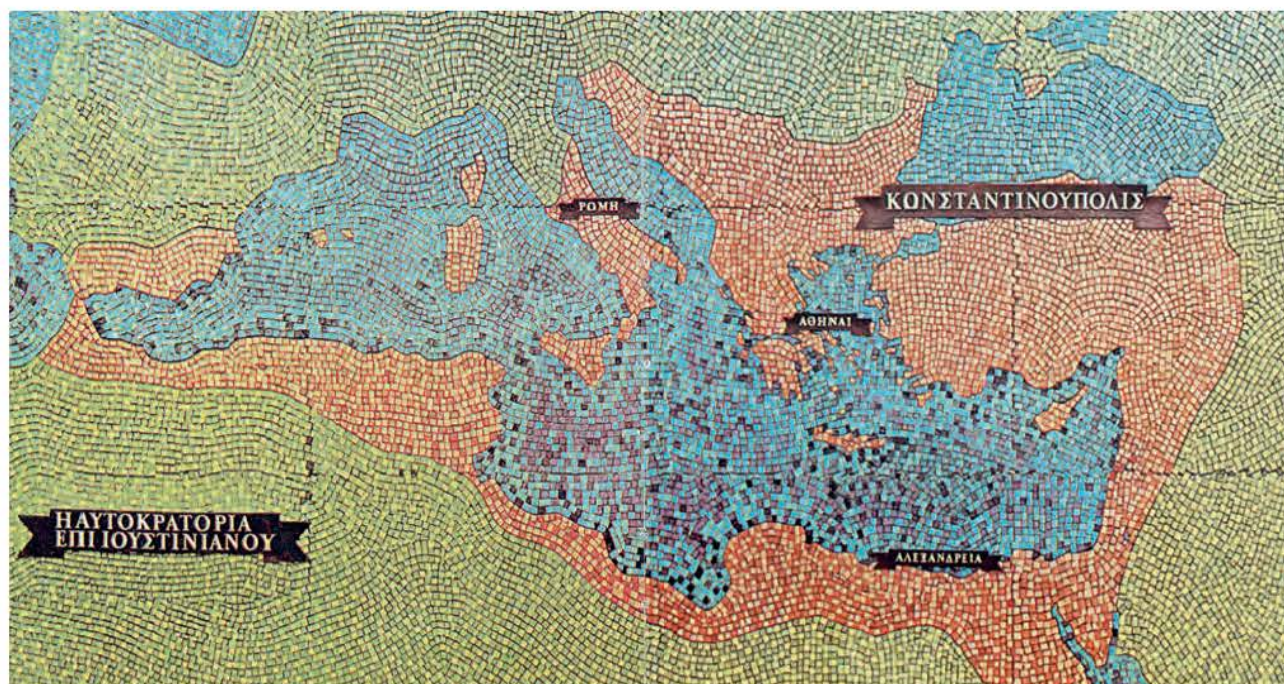
- Έδωσαν δόξα στον αυτοκράτορα και αύξησαν το γόητρο του βυζαντινού κράτους.
- Έφτασαν την αυτοκρατορία στα παλαιά της σύνορα και έκαναν τη Μεσόγειο «βυζαντινή λίμνη».
- Άνοιξαν τους δρόμους του εμπορίου και της ναυτικής επικοινωνίας με τη Δύση.
- Βοήθησαν να γίνουν στις δυτικές επαρχίες έργα ισάξια με εκείνα της Πόλης και της Ανατολής.

1. Βυζαντινό χρυσό μετάλλιο. Ο έφιππος Ιουστινιανός με στρατιωτική στολή ακολουθεί τη Νίκη, που κρατά δάφνη. (Αθήνα, Νομισματικό Μουσείο)

2. Χάρτης της αυτοκρατορίας πριν από τους πολέμους του Ιουστινιανού.

3. Μετά τους πολέμους του Ιουστινιανού η αυτοκρατορία έφτασε στα παλιά της σύνορα.
(Παλαιός ψηφιδωτός χάρτης, Ναυτικό Μουσείο Πειραιά)

Η επέκταση αυτή όμως είχε και τις αρνητικές πλευρές της. Οι πόλεμοι με τους Γότθους και τους Βανδάλους στη Δύση ήταν μακροχρόνιοι (κράτησαν είκοσι περίπου χρόνια) και:

- Κούρασαν τις στρατιωτικές δυνάμεις και αποδυνάμωσαν τις φρουρές των συνόρων στον Δούναβη και την Ανατολή.
- Εξάντλησαν οικονομικά την αυτοκρατορία και δυσαρέστησαν τους πολίτες, που πλήρωναν το κόστος τους.
- Διευκόλυναν τους Πέρσες να παραβαίνουν συχνά τις συνθήκες ειρήνης, ζητώντας κάθε φορά περισσότερα χρήματα, και τους βόρειους γείτονες να παραβιάζουν τα σύνορα και να λεηλατούν τα βυζαντινά εδάφη.

Όλα αυτά ανάγκασαν τον αυτοκράτορα να στραφεί ξανά στην Ανατολή και ν' αφήσει εκτεθειμένες σε νέους κινδύνους τις δυτικές επαρχίες, που με πολλές θυσίες είχε ανακτήσει.

- Πώς αντιμετώπισε τους εξωτερικούς εχθρούς ο Ιουστινιανός;
- Ποια ήταν τα θετικά και ποια τα αρνητικά αποτελέσματα των πολέμων;

4. Οι οικονομικές συνέπειες των πολέμων

«Οι στρατιωτικές δαπάνες και ο αγώνας κατά των εχθρών χρειάζονται μεγάλη φροντίδα και χωρίς χρήματα αυτά τα πράγματα δεν είναι δυνατόν να γίνουν. Ξαναπήραμε όλη την Αφρική, υποδουλώσαμε τους Βανδάλους και ελπίζουμε να δώσει ο Θεός να πετύχουμε πολλά ακόμη και σπουδαιότερα από αυτά. Γι' αυτό πρέπει να εισπράττονται οι φόροι **τακτικά** και **πρόθυμα** και στις ορισμένες προθεσμίες».

Ιουστινιανός, *Νεαράι*.

5. Ο Ιουστινιανός, ο επίσκοπος Ραβέννας Μαξιμιανός και αξιωματούχοι.
(Ψηφιδωτό από τον ναό του Αγίου Βιταλίου στη Ραβέννα, που έγινε μετά την απελευθέρωση της πόλης από τους Βυζαντινούς)

Γ. Ανακεφαλαίωση (13-16)

Ο Ιουστινιανός στη διάρκεια της βασιλείας του:

- Διάλεξε ικανούς συνεργάτες.
- Πήρε αποφασιστικά μέτρα για την ανασυγκρότηση του κράτους.
- Αντιμέτωπος τη στάση του «Νίκα», που άφησε πολλά τραύματα στην αυτοκρατορία.
- Έκτισε στην Κωνσταντινούπολη την Αγία Σοφία, τον πιο μεγάλο και πιο όμορφο ως τότε ναό με πρωτότυπο για την εποχή αρχιτεκτονικό σχέδιο.
- Με νικηφόρους πολέμους επανέκτησε τα κατακτημένα εδάφη στη Δύση.
- Επέκτεινε την αυτοκρατορία στα παλιά της σύνορα και έκανε πάλι τη Μεσόγειο «Βυζαννική λίμνη».